

Redactioneel

| 638 | Ingekleurde vragen

John Roth

Waar niemand in januari 2020 aan had kunnen denken en wat niemand zich had kunnen voorstellen, is nu en in de nabije toekomst de werkelijkheid van alledag: een wereld in de greep van een alles verwoestende pandemie. Ingewijde emeritus hoogleraar besmettingsleer Jan Verhoef stuurt sinds medio maart elke paar weken een nieuwsbrief aan zijn naaste omgeving. Het bevat veel deskundige informatie, kernachtige opinies over de gezondheidszorg en politiek, en biedt een uitgebreid overzicht van de medische ontwikkelingen van dit gedenkwaardige jaar. Wij publiceren de nieuwsbrieven in een licht bewerkte vorm. Ze geven een mooi kijkje in de keuken van een deskundige op dit vlak. Wat was er bekend over het coronavirus en wanneer? Wanneer hadden welke maatregelen mogen worden verwacht?

Op 13 april jl. plaatste Verhoef bij die vragen wel een belangrijke kanttekening: ‘Ik ben donderdag geïnterviewd door *de Volkskrant* en heb gezegd dat het achteraf beter had gekund, maar dat is achteraf altijd gemakkelijk te zeggen. Maar eigenlijk hebben we wel de maand februari zonder iets te doen voorbij laten gaan. We hadden meer beveiligingsmaterialen moeten hebben. De testen hadden eerder operationeel moeten zijn enzovoort.’

Hindsight bias is voor de beoordeling van coronagereleerde aansprakelijkheid een belangrijke valkuil.¹ Van Dam wees er recent ook op dat de beoordeling van overheidshandelen niet mag plaatsvinden op basis van wijsheid achteraf.² Ook in de artikelen in dit themanummer komt dit aspect aan de orde.

Naast artikelen over potentiële aansprakelijkheidsclaims vindt u in dit themanummer ook een artikel over de procesrechtelijke aspecten. Letselschadeprocedures moeten adequaat en voortvarend worden afgewikkeld. Daarbij kunnen digitale middelen volgens Fred Hammerstein een belangrijke rol spelen. Die worden tijdens de coronacrisis vaker uitgetoetst. Zogezien heeft Covid-19 de trage

machine van het recht opgepept: ‘waar innovatie vrijwel onmogelijk leek, is die er nu wonderlijk snel gekomen.’

We trappen echter af met een artikel over de medisch-ethische vraag wie er een plek krijgt op de intensive care als in de coronapandemie tekorten ontstaan. Martin Buijsen gaat na of het gebruik van niet-medische criteria voor toewijzing van IC-zorg, in het draaiboek dat artsenorganisaties in juni jl. publiceerden, verenigbaar is met het recht.

Ook tijdens de SARS-CoV-2-pandemie moet een patiënt de gebruikelijke goede zorg krijgen en is de hulpverlener die die zorg niet biedt, in beginsel schadelijkt als de patiënt daardoor schade lijdt. Maar wat het adagium ‘nood breekt wet’ dan kan betekenen voor de aansprakelijkheid van een hulpverlener in individuele zaken, laat Rolinka Wijne zien aan de hand van vier fictieve casus.

Het beroepsziekte recht is niet flexibel genoeg, wellicht zelfs niet fair genoeg, om met een nieuwe (beroeps) ziekte als Corona om te gaan. Yvonne Waterman onderbouwt deze stelling met een analyse van twee cases: de IC-verpleegkundige en de ingehuurde medewerker van een slachterij, allebei erg ziek en gediagnosticeerd met Corona.

Wat zijn de risico’s van de vaccins op een termijn van langer dan enkele maanden? Kan het product dat met ‘lichtsnelheid’ is ontwikkeld, onderzocht en op de markt is gebracht, wel als ‘state of the art’ worden beschouwd? Welke aansprakelijkheidsrisico’s brengt dat voor de producent en de hulpverleners met zich mee? Michel de Ridder helpt ons om deze vragen te beantwoorden.

Nieuwe pathogene micro-organismen zoals SARS-CoV-2 ontstaan door intensief contact tussen dier en mens. Steeds vaker gaat het daarbij ook om een mutatie die voor de mens gevaarlijk is. Ingeborg Haazen bespreekt de risi-

1 Zie over dit onderwerp bijvoorbeeld R.W.M. Giard, ‘In de rechtszaal voert hindsight bias nog te vaak de regie. Wie doet er wat aan?’, *E&R* 2017, 2, p. 49.

2 C.C. van Dam, ‘Corona en potentiële aansprakelijkheidsclaims’, *TVP* 2020, nr. 3, p. 97.

co aansprakelijkheid voor schade door micro-organismen die ontstaan door bedrijfsactiviteiten waarvan bekend is dat zij een verhoogd risico vormen voor ontstaan of verspreiding van dergelijke schadelijke pathogenen.

Een eerder redactioneel dit jaar sloot ik af met de opmerking dat deze coronacrisis ons stelt voor vele vragen, waardoor ook op juridisch vlak deze crisis nog lang zal nadreunen. Met dit themanummer worden deze vragen weer wat verder ingekleurd. ■